

Emmanuera

Te Atua i buakora

K a n o a n a

<i>Te Kamauri</i>	1
<i>Kaongora mai Iroumi</i>	2
<i>Taeka n Reirei</i>	5
<i>Ana Tangira Te Uea</i>	7
<i>Te Maiu ae Tabu</i>	10
<i>Nei Maria Tinara</i>	12

Te Kamauri

Kam na mauri n ana Tangira te Uea. Ti reitira ni karaba ao n neboa te Uea ibukin ana tangira ma ana bai n tangira aika a bati nakoira inanon bongin maeura n taainako. E teimatoa namakinan

mimitongin utin ara Uea ae lesu inanon te bakate ae nako, man 19 Eberi ni karokoa ngkai. E taku tamara te Bobe Baraniko ngke e karaoa ana Tutia i Roma n Tabatin te Bakate, **“E bon maiu ni koaua Christol Ke a bane n onikaki ao ni kabouaki maeura ni kabane Irouna nte tai aio”** Imuin utin lesu ao a maiti ana tai ni kaoti nakoia ana abotoro ba E na anganiia Ana raoi ma te korakora ibukin karaoan tibangaia ae moan te kakawaki. E kauringira lesu inanon moan kaotina nakoia ana abotoro ba a na kaaki atibun nanoia ao a na kakoaua ni koaua ba E a tia n uti ni koaua man te mate, ao E kangai nakoia; “nako reireiniia aomata nako ao kabuta aonaba nte Rongorongoa ae Raoiroi. Inanon kaotina are i muina ao e manga taku nakoia ana aboto-

ro ma ana reirei; **“Tai maaku bon Ngai”**.

Ti karaba te NSC ao Fr Koru ibukin bou-tokan manga kamaeuan Emmanuera nte tai aei ba e na reita aia kakamakuri abotoro ni kabuta te rongorongoa iaon Kiribati. Ke a uana ara maku-ri ni kabane inanon utin ara tia kamaiu nte tai aio ba karakan riki ara kekeiaki, ara kakaonimaki ao ara anga nano nakon Te Uea are bon Ngaia boton ao bukin maeura ikai i aonteba.

E tia naba ni manga waaki te tiim inanon te ririki aio ibukin karikirake aika a bati ibukin kateimatoan ao katamaroan te website aio ba e na kona riki n raoiroi aron kabonganana irouia kaain te botaki ni Charismatic ao aomata nako ake a kan kabongana inanon te bong teu-ana ma teuana.

Karaoakin katamaroa aikai bon reitan kabutan te Rongorongoa ae Raoiroi; n reitaki ma te katauraoi ibukin butimaeaan te Toa ae Bentekota ke Ruon te Tamnei ae Raoiroi are e na bakara te bong ae 9 June nte ririki aio. Bon moan te kakawaki te Toa aei ibukin te botaki ni Charismatic iaon Kiribati ao nte aonnaba ba e bon boboto tein te botaki tataro aio iaon ruon ao kaina-omatan te Tamnei ae Raoiroi iaioia ao irouia abotoro. Bon iai waaki ni katauraoi are e katanoata Roma ibukin te toa ae kakawaki aio ao e tia naba te NSC ma Fr Koru ni katanoata waaki ni katauraoi imain te Toa aio are e na moanaki ma te Novena nakon Te Tamnei ae Raoiroi. Nora iteraniba 12, ibukin te novena.

Bon ana katekeraoi naba Emmanuera inanon ara toa ae kakawaki ae nang roko ae Bentekota ba ti aonga n tauroai ni kaonrakeaki iroun te Tamnei ae Raoiroi.

“...E bon maiu ni koaua Christol Ke a bane n onikaki ao ni kabouaki maeura ni kabane Irouna nte tai aei”

Katanoata

Ana Maea n Tataro te Ekaretia ibukin te Bentekota 2019

Nakomai te Tamnei ae Raoiroi...

N te nano ae ti teuana ao a kakorakoraia n reitaki n tataro n te ruu are i eta Abotoro ao Reirei n ikotaki ma aine tabeman ao Nei Maria are tinaran lesu ao tarina ma manena.

Bon aio nanon Tamara te Bobe ni kan manga karokoa inanon te Ekaretia te kabouaki inanon te babetito n te Tamnei ae Raoiroi n te Bentekota 2019.

E kukurei te Charismatic iaon Kiribati ao te NSC ni katanoata nakoimi reitan te maea n tataro aio inanon wakinan ana Novena Nakon te Tamnei ae Raoiroi are na moanaki man te Kanimabong, 31 Meei 2019.

Ti na butia Tinara Nei Maria ba e na raonira n ara katauraoi ba ti aonga ni bane n ruonaki ao ni kaonrakeaki iroun te Tamnei Ae Raoiroi inanon tain te Bentekota ae nang roko.

Kam raba ao ke kawakinira te Uea n tai nako.

Kiribati Catholic Charismatic Renewal Service

Ibukin am rongorongoa, taiaaaka reitaki ma Uriam Timiti, Beneteta Raobati ao Kautoa Tonganibeia.

Phone: + 679 3385364
Fax: 555-555-5555
E-mail: timiti_u@usp.ac.fj;
bene_raobati@yahoo.com.au
kautoat@yahoo.com

Kaongora mai Iroumi

**Kaongora man ana Aobiti NSC (Ana rabata n tararua te Charismatic iaon Kiribati)
Teretia loane, NSC Office.**

E kukurei ni kaotia aobitin te NSC Teaoraereke manga maiun te Emmanuera i bukin te tai aio i mwin te tai ae e maan. E teweaki te bowi i bukin mwemwerakean te Website ao n raonaki ma Emmanuera are e a maan naba n aki maeu ao n reitaki ma manga kamaiuan te Botaki ae St. Padre Pio are e tei ngkoa i Biiti (Fiji) ao ngkai e a manga iangoaki aron kamaiuakina i aon Kiribati ao Tarawa.

KCCRS Website

E raba te Uea ba e a maiu ngkai te website ao ara koraki ake a kan n rinnako iai a kona ni kamanena ni wareware iai ao man karinii ami Rongorongo ae Raioiroi ke Ana Tangira te Uea ake kam kona n tibaia ma tarimi ma manemi i bukin kamaiuaia nakon Te Maiu ae Onraken te Maiu.

Iai naba te iango are e na iangoaki karaoakin booklets ke pamphlets i bukin te Rongorongo ake a mena n te website i bukia te koraki ake a aki kona ni kabongana te internet, riki kaain buki ao ake a mena naba i aon Tarawa.

St. Padre Pio

Ti kukurei ni kaotia ikai ba e na manga kamaiuaki te Botaki n Tataro ae St. Padre Pio are bon aia botaki n tataro kain Biti ao e na manga karaoaki ni manga kautaki matan te botaki aio i aon Tarawa ao Kiribati i bukia kain St. Padre Pio aike a tia ni kitana Biti ao aika a bane ni mena i aon Tarawa ao aban nako Kiriba-

ti. A rangi ni butimaeaki te koraki ake a kan ira te botaki.

E iangoaki te reunion i rouia kain St. Padre Pio nakon 23 September are ana Feast Day St. Padre Pio.

NSC Movement

E teimatoa ana waaki NSC ni kakawari Baeriti aika Betio, Teaoraereke ao Bikenibeu ni katoa te moan namakaina i bukin te twilight rereua man te Kaabong – Friday are e karaoaki iroun Fr Koru ao te Kaonobong are e a waaki iai kawaran auti nako ni makoro ake a tia ni katebenakoaki mairouia Tiibi Leaders nakon te tai anne. Imwin te okirikaki mai i aan auti ao e a manga waaki te tibatika man ongoraeaki aron ana Tangira te Uea imwin te buti i aan mwenga. E teimatoa naba te Reitaki ni katoa moan wikin te namakaina irouia ara koraki ni Charismatic mai Betio nako Buota.

E noraki naba bweweraken te maiu irouia taan akawaia tarira ma manera ni kainakin te botaki ao e katoa namakaina kainaomatakia man baeriti aika Betio, Teaoraereke ao Bikenibeu.

Ana Iubire (Jubilee) te Charismatic

Ni moan Tianuare n 2017 ao e a tia ni kakaraoa kanuringan ana ka-100 n ririki te Charismatic i aonnaba (jubilee celebrations) ni moana mai i aon Tarawa, Abaiang, Butaritari, Aranuka, Kiritimati ao Tabiteuea Meang. Kanoan te waaki bon te buti i aan auti n noraki raioi ba a na bon bane auti ni kawaraki riki i aonaba n irianaki ma te angareirei iroun Fr Koru.

Te Reirei i aon aba (outer islands)

E a tia te NSC ni kamanangaia kain te tiim n Reirei nako Butaritari, Marakei ao Abaiang n anga reirei iaon ana Karea te Tamnei ae Raioiroi

*“E noraki naba
bweweraken te maiu
irouia taan akawaia
tarira ma manera ni
kainakin te botaki ao e
katoa namakaina ,,,”*

**Ko atia ni kakakibotum n neweaba n ara website?
E na kona n reke buokam n taian tataro ma tibatika aika a rangin
kakawaki ibukim.
www.kccrs.org.ki**

ao te Maiu ae Onraken te Maiu. I nanon aia tai n tiku i aonaba kain te tiim aio ao a bon karaoa naba te tataro i aoia aoraki ao nikiran ana Tangira te Uea.

Iai iangoakin te mananga nako Tabiteuea Meang, Aranuka ao Kiritimati n anga Reirei i nanon te ririki aio mwin aia bubuti kain aaba aikai ake a tia n roko i nanon bain te NSC.

Fundraising

Iai ana waaki ni karekemane kain te NSC n aron te bazaar are a tia ni kakaraoaki, ao are e boutokaki mairouia kain te Charismatic aika teniu mai Betio, Teaoraereke, ao ai Bikenibeu ni ikotaki ma aia boutoka tarira ma manera i tinanikun Tarawa n aron aia anganano n aron te bekei, taari, kie, ao ai babai.

I rarikin anne ao iai te Canada Fund are e a tia n reke ni kamatoaki taekana ba e na roko i nanon te namakaina ae June n rabanena i mwin ana kororeta ni bubuti ara Tia Babaire n te NSC Nei Makurita Baaro ae maitina \$100,000.00.

Te mane ni buoka are e karekeaki man te mane ni karikirake are man te Tautaeaka are e mena i aan ana tararua te Diocese Teaoraereke bon \$15,000 are e makuri moa te aba iai n raonaki ma bain tituaroi mairouia ara koraki ni charismatic ao bon kambana tabeua ao ai bon te anganano mairouia tabeman ara benefactors.

Iai naba ara mane aika a tia n reke mairouia private sectors, bon anganano mairouia temanna ma temanna aika a tia n anganga. A rangi n raraba nano ae aekakin nako aikai i bukin aia boutoka nakon ana waaki te Charismatic i bukin

kabutan te Rongorongo ae Raoiroi i bukin neboan te Uea n taai nako.

Maoton-te-Manga

Ae e tabe ni waaki ngkai naba katiaan Maoton-temanga are e kakaraoaki irouia ara ataeinimane ma ara mata n aine ao mmaane ni katiai auti ma te maneaba n te tai aei, ao ai katikan taian baiibu ake e na katika te ran man iteran te aba are man aia taabo Tiina nako Maoton-te-Manga. E korakora te makuri irouia ara ataeinimane man kairaki te makuri irouia ara mata mmane. E a tia te kainnako tinaniku n te tai aei ma tangke n ran ma katiaan riki rooki tabeua ma taabo n tebotebo. Te kantaninga ba a na mangananga ni katoa week end ni boutokaia te koraki ake a a mena i Maoton-te-Maanga kaka uoman man noriia te koraki ma baai riki aika a tangira riki karaoakiia ao a bati riki.

Karabaraba

Ai bon te kabanea n taeka ai bon te karabaraba nakoia ara koraki ni kabane ao riki tarira ma manera are a tia n anganga baia, boutoka ao riki nanoia n tatauraoi ni butimaea te tibanga ao te mwioko are a tia ni butiaki iai ni itera aika a kakaokoro ao e a moamoa riki nakoia kambana, aomata mai tinanikun ara botaki ake a tia n anganga ma nanoia ni koaua n aia baintangira n aron te mane ao baai i bukin katiaan Maoton-temanga ao bon kabutan ana Tangira te Uea i aon abara ae Kiribati.

Ara bubuti nakoimi kain ara Charismatic ba kam a ururingiia ara benefactors n ami tataro!

E RABA TE UEA..ALLELUIA, ALLELUIA!!

“Ai bon te kabanea n taeka ai bon te karabaraba nakoia ara koraki ni kabane ao riki tarira ma manera are a tia n anganga baia.....,”

**Rongorongon te Charismatic n te Aonnaba -
Uriam Timiti, Bikenibeu Parish**

Ana Maea n Tataro te Ekaretia ibukin te Bentekota 2019

“Nakomai te Tamnei ae Raoiroi - N te nano ae ti teuana ao a kakorakoraia n reitaki n tataro n te ruu are i eta Abotoro ao Reirei n ikotaki ma aine tabeman ao Nei Maria are tinan Iesu ao tarina ma manena”.

Bon aio nanon Tamara te Bobe ni kan manga karokoa inanon te Ekaretia te kabouaki inanon te babetito n te Tamnei ae Raoiroi n te Bentekota 2019. Aio are e bon taekinna naba Tmara te Bobe tokin te World Youth Day i Mexico n te ririki aio. N reiti ara katauraoui ibukin butimae-an te Bentekota ae bou n te ririki aio ao e a tia Tamara te Bobe ni katea te rabata ae bou ae te CHARIS ae na tararua ana waaki te charismatic inanon te Ekaretia.n onea mui ICCRS.

Inanon te rabata ae CHARIS ao e a tia te Bobe ni katabwena te uaia n reitaki n tataro n te Ekaretia ibukin te katauraoui ni butimaea te Bentekota ae bou inanon te ririki aio. Te maea n tataro aio e bon rangi ni bebete aron reitakina irouia kain te charismatic, ao tan onimaki n te Ekaretia. Bon iai taian reirei aika a tia katauraoui iroun Fr Raniero Cantalamessa are boni ngaia ae a tia n rineaki iroun te bobo ba te tia ibuobuoki nakon te charismatic. A kona n reke taian reirei inanon te reitaki aio iaan teniua tain boto n iango:

1. Te Reirei n Tataro aika a na kairira ni butimaea te Tamnei ae Raoiroi;
2. Kaokan te Maaka nakon Te Atua; ao
3. Te Tatanninga ma Nei Maria n te Ruu are ieta ni karia Ruon te Tamnei ae Raoiroi.

A butiaki tan onimaki ba a ibuobuoki ni kabuta taekan te reitaki n tataro aio nakoia kain botaki n tataro ao taan aonimaki ni kabane. Ti a bane n reitaki inanon te kakaonimaki ni karia ruon te Tamnei ae Raoiroi inanon te Bentekota 2019.

**Riboti man Santa Maria Parish
Terutu Tiaoni, Tibirita Bikenibeu Parish**

N te tai aio ao ara parish ae Bikenibeu ai 4 taiborana are a bon toa ma aia tibirita. E kurub-unaki n makoro n aron te moan kurubu mai Taborio nako Rurete, te kauoua man Te Kaibangaki nakon Nei Kaue, te kateniua mai Gascony nakon Peter Tianere ao te kaaua mai Buota nako Nabaina. N te tai naba aio ao iai norakin maiun makoro ake a mamara ngkoa n aron Te utu ae tabu i Bonriki, Peter Tianere n te kawai ae boou, Gascony ao ai Tabiteuea.

N katoa Tabati ao a bon kakaraoaki taian nebonebo n reitaki ni makoro naba akana aua aikanne i mui taian tutia koraki. E kakaraoaki naba iai te tataro ma aoraki ngkana iai aika a kainnanaoia n taai aikanne. Ni katoa Katenibong ao a kakaraoaki reitaki n nebonebo bon rian ara makoro aika kakaokoro. Ni katoa Kaabong ao ti kakawara te onnaoraki i bukin nikiran ana tangira te Uea irouia tarira ma mwanera ake a kainnanaoia ibuakoia aoraki ake a rin n te onaoraki. A maiti naba aoraki ake a roko mai aonnaba ma aorakia aika a kakaokoro are a karekea naba buokaia man te tataro anne ao E rabwa te Uea ba a bati naba aika a kamarurungaki man aorakia.

Ni katoa moan Kanimabong n te namakaina ao ti kakaraoa ara rereua ao ti buti riaan mwenga ngkanne ni Kaonobongina. Ni katoa moan Tabati ngkanne ao ti kakaraoa iai ara kainamata i bukia tarira ma manera aika a koro aia wiki i nanon aia kooti. E raba te Uea ba iai te maiu ao te rikirake ae noraki ni maitia tarira ao manera ake a manga tiba kooti.

I nanon te namakaina ae Meei ao e aiwaeaki kae an Maoton te mwanga i bukin karaoan te makuri are e kainnanaoaki iai. Iai ara unimane, unaine ma ara roronganga aika a waerake ao aika a tiku ngkai ikekei i bukin naba katian ana maneaba Bikenibeu are e a rangi n tangiraki ngkai te onobai nako iai. Iai naba iangoana ba e na kabuburaaki riki nakon are mai maina ma anne ai i nanon taina ma angaraoina.

**Ana Riboti St Benetito Charismatic
Naomi Toantarawa, Tibirita Tabiteuea Maiaki**

Aikai rongorongon ara botaki n kaeretimaeteki i aon abara ae Tabiteuea Maiaki.

Kain ara taibora n te tai aio bon Naomi Toantarawa te tibirita, ana kauoman Teriataake Boubou, te tia miniti Rikare Kirata ao ara tia koroboki ae Nei Rina Teubaitoi. Ara rita ngkanne mai nanon kawa bon Teera B mai Taku, Teebuti T mai Katabanga, Temootu N mai Nikutoru, Aaro B mai Buariki, Mannaua M man St Viane, Koote I mai Taungaeaka ao Teraatoi M mai Tewai. Maitia kain ara botaki e a raka iaon 80 ba iai 7 mai Taku, 1 mai Katabanga, 24 Nikutoru, 28 Buariki, 1 St Viane, 3 Taungaeaka ao 7 mai Tewai.

N te toa ae Bakate ao e a manga kabouaki ara chaplain. Are tararua ara botaki n te tai aio bon katekiti Temwaka Tuanako ao ara katekiti mai maina are Kaewaka e a kitanira nakon te

“Bon aio nanon Tamara te Bobe ni kan manga karokoa inanon te Ekaretia te kabouaki inanon te babetito n te Tamnei ae Raoiroi n te Bentekota 2019”

Itoiningaina.

N Tabatin te nanoanga ao ti karaoa te kainaomata n te kawa ae Tewai. I muina ti a manga nakon te aoraki ae Nawere are e bubuti ana tangira te Uea n te kawa anne ngaia are ti a bon bane naba n mananga kain ara botaki ake a roko n te tai anne

Te kawa ae Nikituoru a tauraoi naba ni kainaomataki ana koraki ma a taininga te toa ae i maira are te Bentekota. Iai naba kainanoan te katoki aoraki iroun te katekiti mai Nikutoru i bukin te katokabai n tamnei ngaia are a ti mananga naba iai niman kain ara tiim.

Iai naba rikiraken te ongotaeka ae ti noria irouia kain ara botaki n taian waki ni kabane. Iai naba te unga n nano ae ti noria n aron maiuakinan te tataro ao butin taian waki ni karikirake. Ni katoa naba ara bowi are katoa moan Kauabong n te namakaina ao ti bane ni birimane n te maiti ae \$20.00 i aon temanna i bukin buokan ara katauraoi i main te mananga nako Nikunau.

Kaongora man St Faustina, Betio Parish Kauanako Bangao, NSC Betio Parish

Kam na bane ni mauri moa ngkami tariu ao maneu n ana tangira te Uea. Aikai tabeua rongorongon ara botaki ni charismatic mai aon Betio ae St Faustina

Ti a moanna ma te bana ni karabaraba ae moan te bati n ana tangira te Uea ae kororoa nakoira ni kabane ao riki nakon ara tama ae karineaki te Tama Teekabu ni kawakinana ao n tararuakina i roun ana Uea ni koron ana ka-15 n ririki n taua nakoana ni Berebitero n te namakaina ae Eberi 2019.

Ti reita naba te kukurei ni bukamaru ngaira ana nanai n tibu ni Charismatic ae St Faustina i aon Betio. Ti anga naba banara ni karabaraba n ana makuri n toba nakoira ngaira kaain ana botaki n tataro teuana ae te Charismatic n ana parish ae Betio. N reitaki ma banara aikai ao ti reitia ma ara kanoa ni kamataku ao n anga naba ara baintanira i nanon te tai anne. Kam raba ngkami tarira ao manera ni Betio ao riki kain te taibora n Betio parish ni karinakira ba ti na reita naba kanoan te bukamaru n te tai arei.

I nanon te namakaina ae Beberuare 2019 ao e a tia naba n kawaraki ara parish ae Betio irouia tarira ao manera ibukin kabaroan ana tangira te Uea. N reitaki ma aei ao ti a kaitau nakoia tarira ao manera ni I-Bikenibeu ao ni I-Teoraereke parish n rokoia ni kawari makoro aika uoua are a makuri iai ni kabaroa ana tangira te Uea nakoia kain makoro aikai. Makoro ake a kawaraki n te tai anne bon Santo Ioteba ao Ueen te Rooti. Kam bati n raba ba e noraki iai aron manga marurungia ao teirakeia kain makoro aikai ni kawara aia makoro ni beku iai. E na boaki te Uea n ami makuri n tangira nakoia.

Ai bon te karabaraba nakoia kain ara botaki ni kabane i aon Betio n aia kekeiaki ae moan te bati

i nanon taai aikai ao e bia teimatoa aron aei nakon taai aika a na roko. Kam bati n raba ao te Uea iroumi ni kabane.

Taeka n Reirei

Ana Karea aika a Kaonoti te Tamnei ae Raoiroi Uriam Timiti ao Kaoti (Ioane) Teingoa

Irarikin karea ake ti anganaki n te Babetito ake a karikiira ba natin te Atua ao bon iai riki Ana Karea te Tamnei ae Raoiroi ae kaonoti (charism) nakon temanna ma temanna. Ti anganaki karea aikai tiaki bon i bukira ma bon ibukin kakoroan Nanon te Atua ni kan karokoa ana Kamaiu nakoia ana botanaomata. Karea aikai a bon aki manennanti n reke i roura ma bon kanoan Ana Babaire ni Kamaiu te Atua i bukia ana botanaomata ae a kaman iai n taai nako. Kanga ai aron Nei Maria ae rineana ba e na riki ba Tinan Natin te Atua bon te bai ae e a kaman iai inanon ana Babaire te Atua. Ao reken karea aika kaonoti aikai iroua bon te bai ti a tia ni kakoauai n akea te nanououa ba ti atia n anganaki inanon baai ke kanikina ake E a tia n ringii iai maiura te Tamnei ae Raoiroi.

Bon iai baera ae moan te kakawaki ngkanne ngaira ake ti anganaki karea aikai ba ti riai ni kabonganai ma te ongotaeka, te nanoanga (charity) ao te kakaonimaki. Tabera naba ngaira naba kain te botaki ni charismatic bon te tataro ibukin karea aikai ba a na rikirake ibukin mammakurin Te Tamnei ae Raoiroi i buakora ao ibukin neboan te Atua ma katongan karawa ikai i aonteaba. Ti na aki toki ni bubuti ba a na kawakinaki tarira ma manera aika iai karea aikai irouia, kioina ngkai a na bon motikaki naba taekaia n aron aia kakaonimaki ni kammakuri ao ni kabonganai karea akanne n aron ana kantaninga te Uea. Ti na tataro naba ibukia ba a na aki kabonganai karea aikai ibukin kamoamoakia ma bon ti ibukin neboan te Atua are te Tia Karikiira.

A bon katuruturuaki man kamataki ana Karea Te Tamnei ae Raoiroi aikai iroun St Bauro n ana moan reta nakoia I-Kirinto (Makoro 12 &14).

E rinanoi baike e maeuakini St Bauro ni moan tein te Ekaretia, ao e tangiriia moan Kiritian ba a na ata ana kawai ni makuri te Tamnei ae Raoiroi akana ruaiwa (9) akanne, ao aikai ana kawai St. Bauro are a na kona n reke iai iroua karea akanne ba:

- Ti na reirei taekan karea akanne
- Ti na makuria
- Ti na anga ngaira nako iai

Te International Catholic Charismatic Renewal Services Rome (ICCRS), e kamatoa are e taekina St. Bauro ao e a manga kurubuni ana kawai ni makuri te Tamnei ae Raoiroi akana ruai-

*“Bon iai baera ae moan
te kakawaki ngkanne
ngaira ake ti anganaki
karea aikai ba ti riai ni
kabonganai ma te
ongotaeka.....”*

wa (9) akanne n tenea (3) te kurubu n ai aron aikai:

1. Te maaka n taetae (The Power to Say)

- Te taetae ni lanena
- Kabaran te taetae ni lanena
- Te taetae ni burabeti

2. Te maaka n atatai (The power to know)

- Te taetae ni wanawana
- Te taetae n ataibai
- Te matairiki

3. Te maaka ni makuri (The power to act)

- Te karea n onimaki
- Te karea ni katoki aoraki
- Te karea ae te kakai.

**Reirei ma kauring tabeua
Uriam Timiti, Bikenibeu Parish
Te Ongotaeka**

N te tai aei ao ti na kaatua riki ara iango iaon te bai ae te ongotaeka are bon ngaia kaotan ara karinerine ma ara tangira nakon Te Uea. Te ongotaeka boni ngaia te moan karea mairoun te Atua ae moan te kakawaki inanon maeura ni Kiritian ao n riki ba taan tia irira Iesu. Boni ngaia nabate karea aio are ti kona n noria inanon maeuia aomata aika tabu. E a bon taekinaiki naba ba e bebete riki te tauraoi ni butimaea te tiringaki nakon te maiu ni maritire nakon maeuakinan te ongotaeka.

Tera itera aika kakawaki inanon te ongotaeka? E na riai n iai te karinerine, te nanorinano ao te ann taeka ae e rianaki ma te tangira. E na riai naba n iai iroura te nano ae uki ao ae e tauraoi ni butimaea te taeka. Ti na bon riai naba n tauraoi n anga arora inanon bain temanna are e mataniwi ke e muiokoaki n te kairiri. Ti boni kainanoa ngkanne ana buoka te Uea iroun te Tamnei ae Raoiroi ba ti na kona raoi n ngo te taeka ao n ataa nanona. Ngkana e a tia raoi n roko ke n reke iroura te taeka ba ti a tia n ongo ao n ota iai ao ngkanne te bai ae kakawaki ba ti na karaoa nanona. Aio ngkanne bon banin te ongotaeka iroura- bon karaoan ke mmakurian nanon te taeka.

Ti noria ngkanne ba inanon te ongotaeka ao ti riki n ti teuana ma te aomata are e anganiira te taeka. Uringa ba te taeka bon ana kawai te Uea ni kawarira ke ni kaitobo ma Ngaia. Are nanona ba te ongotaeka bon te bai ae na kairira ke e na katiteuanaira te Uea. Ngkana iai te bai ke te taeka ae ti tuangaki ae e na aki kairira nakon te Uea ao ngkanne ti riai n aki butimaia ke ni karaoa nanon te taeka anne.

Aikai rongorongongo tabeua aika a kona n anganira ba tera kakawakin te ongotaeka ao tera are ti kona ni karekei man maeuakinna inanon maeura.

1. Ara Tia Kamaeu

E ongotaeka Iesu iroun Tamana ni ua te mate ao e kakororaoa aron ana kamaiu Tamana ibukin aonnaba ae banin.

2. Padre Pio

E babaina te ongotaeka Padre Pio inanon maeuna ao e aan taeka man ongotaeka iroun ana mataniwi n te Parish. Taian birimane ma tibanga n te makuri are e baireaki man te Parish, Padre Pio bon ngaia ae kokoro irouna tibanga aikai n te kawa are e tama iai.

N te taina ao e tewea ana bowi te Ebikobo are e tararua aia Parish ao a bane n roko Tama ni kabane. E taekinna te mataniwi nakoia ana Tama aron te kanganga ibukin kabutan ana waki te aro ba a tiku itera ake a riai ni wakinaki ibukin iremwen taian baka biri mai iroumi. I karaba Padre Pio ba ti ngaia ae are ea tia n roko ana biri ana kawa ao n tia naba tibangaia n te makuri. Aio anuan Padre Pio ai bon te bobonota naba ao ni kakoroi aron tibangana, ao n reitaki naba ma bai ake e tuangnga ana mataniwi. E anga ana maroro Padre Pio nakoia raona n Tama ni kangai "Te bai ae moan te kakawaki iroura ngaira aika taan kairaki, te ongotaeka irouia ara mataniwi, e ngae ngkana e bure ke eti ma ti riai n ongotaeka ba bon anne baera ni koaua.

Imwin anne ao e reitia Padre Pio ni kangai "Ngkana e tuangai au mataniwi aei ba Nna ewenako man te winto aei ao I a ewenako naba"

3. Mother Teretia

N te taina ngke e tabe n tataro Teretia ao e kaoti naba nakoia Te Uea ae Iesu ao e tuangnga Te Uea, ba e roko ana mataniwi ao e tuangnga ba tera ae e karaoia ao ngaia e tuangnga ba e karaoa te baere e tuanga Te Uea. E un ana mataniwi ao e tuangnga ba e na katukua ao e na karaoa are e tuangnga. Ngke e manga tataro Teretia ao e a kaoti Te Uea nakoia, ao e a taku, Te Uea I a babanga arou ba ko tuangai ba Nna karaoa aei ao e un au mataniwi ao e tuangai ba Nna aki karaoia ma Nna karaoa are e tuangai. E kaeka Te Uea nakoia, ko na karaoa

*"N te taina ngke e tabe
n tataro Teretia ao e
kaoti naba nakoia Te
Uea ae Iesu ao e
tuangnga Te Uea,
ba....."*

are e tuangko am mataniwi ba e aonga ni waekoa n iranaki nanou.

Ana Tangira Te Uea

Ana tangira te Uea mai Betio Parish nakon te aine ae Nei Manaen

Aio teuana ana tangira te Uea man ara parish ae Betio nakon te aine ae Nei Manaen. E mamaeka te aine aio n te makoro ae St Kabiriera i Temakin ao aorakina e boo. E a marurung teutana i muin boona ma e aki rangi n kona n taetae – kanga e a rera ma e bon reke teutana ana taetae.

E bubuti kawarakina ibukin kainnanaoan ana tangira te Uea ma e rangi ni buakanaki kawarakina. E a tiba angaraoi kawarana n te kabong ae 18/01/18 tabeua te bong i mwin ana wewete. I nanon kabaroan ana tangira te Uea ao e rangi n namakinaki te korakora ao te marurung n nebonebo ao a rang ni maiti naba karea ake a kaoti n te tai anne.

Ana taeka te Uea are e warekaki n te tai anne bon taekan te toki – are te tai are e aki ataia naba te Nati ba bon ti te Tama. E karababaaki n taian tibatiba ba e riati te tatauraoi n tai nako ba ti aki ata te bong ma te tai are e na weteira iai ara Uea.

Aikai tabeua mai buakon taian karea ake a noraki:

E noraki te aoraki ba iai ana bai ni maie ma ana bau

E noraki nanon marawa ao e airi ma te taeka ae te “kauti”

E noraki te angibuaka ma te ara ae “Tarariki”

E noraki te unaine n bonako man te tabo are e tekateka iai te aoraki

E noraki te on ao te kika n otinako mairoun te aoraki

Ao e noraki naba te tei ae uarereke irouna

N ana tibatiba te aoraki ao e kakoauai bai ni kabane ake a noraki. E taku ba e bon kakabongana te kauti ma baina nako ngkai bon ngaia naba te tia maie. E bon tia naba ni mamakuri ma makan teure e buakaka ao e kabongana iai te kika. E aki kona ni kana te on ba tabuna ao e mamakuri ma anti aika Nei Kanna ao Kaobunang ao e a tia naba ni bai n aoraki irouia kain ana utu Nei Tarariki.

E tibatiba naba tarina are e ira te nebonebo n te tai anne ao e kaotia ba e bon kakoauai bai ni kabane. E taku ba bon iai ongon tarina ae Manaen ni bai ni kawai ba e bon anganaki tao ibukina ba e akoaki ... ma ai bon tokina anne, ai te aoraki buaka ao ngaia ae e akea tibangana ni baikanne e rangi n teimatoa ni marurung ao n akea ana kanganga.

E tibatiba naba te aoraki ao e rangi n teke nanona ni bai ni kabane ... n te tataro ma taian karea ao ana taeka te Uea ao e a bubuti naba ba e a rangi n tauraoi ni kanakoi bai ni kabane ao e nang raira nanona ao e nang iangoa manangana nakon te Tama ibukin ana benetenia. E bubuti naba ana kooti ao are aio e a tiku taekana i nanon baia ana riita man ana makoro ae St Kabiriera ba

a na kairia iai.

E rangi ni kakaitau te aoraki ngkai e reke naba rokona iroun Fr Koru ao ni karaoa ana benetenia i nanon naba wikin te lubire ae nako aio.

E ururing rikaki ao e taku ba buna bon te kabanea n tamaroa ao e rangi n taua te aro ma ngaia ai bon te aekaki teuana ana kantaninga ma e rangi ni karabaraba nakon te Uea ngkai e kona n anganna ana tai n rairannano. Imwin ana benetenia ao e taku ba e rangi n namakina te mwengaraoi, te kukurei ao te aki tabeaianga.

E na neboaki te Uea n ana makuri aika a kamimi.

Ana tangira te Uea mai Teoraereke Parish nakon te aoraki ae Nei Teeba

I nanon te moan rin ao te aine aei, e rangi n uarereke kaboana ma tabeua te bong i mwina ao e rikirake ni bubura ao iriana te maraki ao te mariri. E kekeiaki n reita naba te nebonebo ngkana e boo.

N tain te katoki aoraki ao e keiaki ni mananga nakon te maneaba ao e wenewene i tinanikun te mronron. Ngke e a roko te tiibiriita ao e tuangnga ba e na kerake ma e karautaeka ao e taku, “*tiaki ngai ma aoraki moa*”. E kitanna te tibiiriita ao e a wakinako te nebonebo ni katoki aoraki.

I nanon tain te katoki aoraki ao a maiti karea n tangira mai iroun te Uea. Temanna e a tibwa ana karea te Uea ae te kaboa, bwa i nanon tain te nebonebo ao e a nora naba te kaboa ao e bubuti nakon te Uea bwa e na kabaea te kaboa arei i aan ana kaibangaki. E bubutia naba te Uea bwa ngkana aorakia aoraki ke bon aorakia kain te botaki n tataro ao e na kamaeua te aomata are aorakina te kaboa.

Bon te kamimi ana tangira te Uea nakon Nei Teeba are aorakina te kaboa bwa e a ti teirake naba, e keiakina marakina ao e mananga nakon ana mwakuri. E bon aki ongo te tibwatibwa are te kaboa ba e a tibwaki i mwina. Ngke e a oki ao e mimi bwa e a bon buri naba kaboana ao e a kaongoaki ae e tibwaki te kaboa i mwina ngke e nako ni makuri.

E karabarabwa nakon te Uea bwa e ataia ae e a kamaiuaki iroun te Uea ba e a buri kaboana ao e a namakina bebeten marakina ao kerikakin te mariri n te tai are e a tibwaki iai ana tangira te Uea nakoina. E kakoauaki bwa e bon mwakuri te Uea ao bon Ngaia are e tibwatibwa ana tangira nakoia aoraki, ao nakoia kain te botaki n tataro.

E rabwa te uea n ana karea ni kabane.

Ana Tangira te Uea mai Aranuka Parish

I nanon tain te katoki aoraki ao e kakoauaki ba iai ana Tangira te Uea ae e noraki imwina iroun te aoraki ae Teangitaake Tiiti. Bon kain Kuria ao aorakina ae e rangi n okioki bon te katikitiki.

I nanon tain te katoka bai ao e noraki temanna te aomata ae ababaki ao e bubura rabatana ni butakinako mai iaon e aoraki ao n otinako man te umantabu. E noraki te kauoman n

*“E bubutia naba te Uea
bwa ngkana aorakia
aoraki ke bon aorakia
kain te botaki n tataro
ao e na kamaeua te
aomata are aorakina te
kaboa....”*

aomata ba e buoka naba te katokabai ae beroro rabatana. A bane ni kabaeaki tamnei aikanne i aan ana kaibangaki lesu ao a bon mauna naba.

E karabaraba te aoraki ao e bon tibaia ba i nanon rorokon aorakina i aon Kuria ao ana karo e bon rereitaki ma uoman aomata aika taan tabunea ibukin buokan natina aio.

E raba te Uea

Ana tangira te Uea mai Bikenibeu Parish

Ana tangira te Uea nakon te aine ae Nei Teieta Tirae. Aran tinana bon Taakiebu, bon kain te kamatu ao bon te I-Tarawa ngaia ao e mamaeka i Abarao.

Ana tangira te Uea are namakinna ao e noria bon aron moan weteana ke katikana nakon te botaki n karetimaeteki ao rairakina nakon te Ekaretia Katorika

I nanon nukan te ririki 2018 ao e karinaki n te onnaoraki i Nawerewere tarina ae Nei Kaitia mai Kuria. A bon maiti aorakin rabatana ao irarikina e bon mauku naba ba akea waena teaina. N rokon tarina ao Teieta e a nako n raonna ni buokia (caretaker). I nanon titikuia n te onnaoraki ao a kauia naba kawaraia aoraki irouia kain te tiim mai Bikenibeu are ni katoa Kabong koraki. A katanoata inanon te onnaoraki ao ni weteia ake a kainnanao te tataro ma aoraki. E ongo naba neiei ao e ringaki nanona ao e kan ira te waki n tataro aio ibukin kamarurungan tarina are e aoraki. N ana kantaninga Teieta ao e taku ba tiaki te oi n aoraki aorakin tarina ba irouna e riaeaki. Ai bon tiba aia moan tai naba ni ira te waki ni karetimaeteki ke te aeka n tataro aio.

N tain te tataro ao te katokabai ao e namakina te kukurei, e tang ao e taku ba e namakina naba bebeten nanona i muin te katokabai. Ngaia bon iai ana kanganga ba e taonna te rawawata ba e raure ma buna are e rangi n tangiria ma e a bon aki kan okiria ngkai e kinano. E namakina bebeten marakina n aron tangiran buna ao e taku ba man te tai arei ao e a kerikaki naba tangiran buna n karokoa ngkai.

I main manga te oki kaua are te Kabong n te wiki are imwina ao e korakora te ingainga iroun Teieta ao e kariaria te roko ba e kan manga ira naba buakona. N te Kabong anne ao bon ngaia taan moan roko n te tabo n tataro (DENTAL). Aia namakin n tain te katoki aoraki bon arona naba ma are mai mwaina are te kukurei ao iriana are te tang.

Aia kateniua n katokabaiaki e a bon boo n ana auti tarina are n te aoraki are Nei Kaitia. Aia namakin n te tai anne bon arona naba ma e a rikirake nanon Teieta ni kan rereita nako irirakin te kakatokabai. Te kaua ngkanne e a boo n ana auti Teieta ao e a kaomia kain te tiim mai Rurete. Ngke e a bara ao e a tiba ana namakin ba e taku ba iai te bai ae kounako mai kanoan nanona ao ngke e kounako te bwai arei ao e a raraunako naba ni masu. Ngke e a namakinaba i nanon te ianena are korakora ao e a bon taonna

te tang ae korakora are e a irianna ma ana bwabwaeti. E kaotia i nanon tangina ba bon ngaia naba temanna ae e ririba Nei Maria ao e babainingarea te botaki ni charismatic. E a bubuti naba n te tai anne ba e kan ira te waki ni karetimaeteki ao e kan riki naba ba te Katorika.

Tabewa te bong i muina ao e a waki ana kooti ao e a kawaraki naba iroun te Katekiti ike e a butimaeaki iai nakon te makoro ao ao e a waki naba ana katauraoi ke ana reirei i bukin butimaeane te takarementu. E taku ba e bon roko naba te tama ni karaoa ana benetenia n ana auti ao e rangi n ringaki iai nanona ngaia e a bon taonna te tang i nanon ana tai ni Benetenia.

E kaoka te noraba Nakoia te Uea

Ana Tangira te Uea nakon Tiibaina Naaro

Tiibaina Naaro bon te mmene ae akea toaraan rabatana, 38 ana ririki ni maiu ao e mamaeka n St Betero i Betio. E a bon tia naba n mare ma e a manga kitanaki iroun buna inanon ana tai n aoraki ao bon te aomata naba ngaia ae e aki maiuakina te tataro. E ngae ngke bon te Katorika ngaia ma e aki neneboa te Uea ao e aki kakawaki irouna te Tabati.

N te ririki 2016 ao akea ba e a reke ana kanganga ba e a mataki. I nanon wenena n aoraki ao e a tiba reke n ana iango ba e nang kakaraoa ana tataro ae te Rotario. E reitia ma n taku ba e a rangi n akea angan te wanibubua ke anaakin aua te rotario irouna n te bongina.

E bon teimatoa n kakaea buokana ibukin matana ao e reke kawaran uoua tiim ni mata irouna aika roko mai tinaniku ibukin te korokoro. Te moan tiim are kawaria bon te tiim mai Biti ma e aki reke buokana ba ngke e katarataraki matana ao e taku te Taokita e a aki kona n reke buokana ba te ia are tiki man kaburorona nakon matana e a rotaki ba e a mate. E a manga tiku naba i nanon ana kanganga anne n te tai ae maan n ua manga rokon te tiim ni mata mai Aotiteria. N ana riibooti naba te Taokita n te tiim aio ao bon akea okorona ma are mai Biiti. Bon titabo naba ana kukune are ian matana ni kauoua ake a tiki man kaburorona nakon matana a mate ngaia are akea naba te bai ae a na kona n karaoia

“Ana tangira te Uea are namakinna ao e noria bon aron moan weteana ke katikana nakon te botaki n karetimaeteki ao rairakina nakon te Ekaretia Katorika....”

nakoina.

E teimatoa naba n tiku Tiibaina i nanon ana kanganga aei ma e a rangi n rotaki riki ba e a manga kitanaki iroun buna i muin ana kauoua n tutuo. Ma e aki bara nanona ao e a manga okira te onaoraki ni kakaea buokana mairouia taokitan te mata aika bon mai Kiribati. I muin ana tutuo ao e a moti ba e nang karaoaki te korokoro iaon matana. I main ana korokoro ni Moan Meei te ririki aio 2019 ao e a bubuti ba e kainnanao moa kabaroan ana tangira te Uea nakoina ngaia are a roko kain te tiim man St Kabiriera ao St Betero n tataro irouna.

I muin kabaroan ana tangira te Uea ao e karaoaki te tibatiba ao i nanon taian tibatiba mairouia kain te tiim ao a bon bane n noraki iai aorakin Tiibaina. Ibuakon naba taian karea ao a noraki mata ake a mataki ao e a noraki naba mata aika aoraki ni kauoua ba teuana e uarereke ao teuana kanga ai aron tarakin te mata ae moanna ni ribunako. E noraki naba te Ota ae irariki are e bakatekea matan teuae. E bane n kakoauai taian tibatiba iaon aorakina ake a bane n tibaki n te tai anne ao e rangi ni karaba iai te Uea ao e taekinna naba ba e bon onimaki ba e na marurung n ana tangira te Uea.

N te bong are i muina ao e a nakon te onaoraki i bukin ana korokoro ma ana onimaki are e na bon marurung ba e a tia n roko te Uea n ringnga. E taekinna ba i main ana korokoro ao e bon teimatoa naba n aki noraba. E itinaki rarikin matana n te aro are e na aki namakina iai te korokoro iaon matana. Ma ngke e a kaotaki matana iroun te Taokita ba e nang koreaki ao ikanne are e a kaoti iai ana Tangira te Uea nakoina ba e a nora naba te ota n te aro are e aki kona n taratara ba e teke iai matana. Man te tai anne are e a kakoaua naba ba e a noraba e ngae ngke e tuai n tia te makuri nakoina. E nakoraio naba te korokoro iaon matana are e karaoaki inanon aua te aoa. Ngke e a tia ao e a okira mwengana ma rabunan matana i bukin kamaoana.

N te bong are i muina ao e a uti naba ni kanakoa rabunan matana ao e a teirake naba n nakonako ni kamoamoana ana Tangira te Uea are e a marurung iai. A rangi ni kubanako kain ana makoro ngke a noria ba e a nakonako ba are a bon tataneiai n noria ni kairiraki ba te mataki. A manga bon titiraki te koraki ba bon ngaia ke tiaki ma e taekina kamauna Tiibaina nakoia ao ni kamoamoana ba e kamarurungaki n ana Tangira te Uea.

E a noraba Tiibaina ngkai ao e teimatoa ni kamoamoana ao ni karabaraba nakon te Uea ngkai E bon roko irouna ni kamarurunga man aorakina are e weneakinna are te mataki i nanon aua te ririki ba man 2016 – 2019. E nora iai ana makuri ni kamarurung Te Uea are e riaon ana kantaniga ba e makuri i aoia naba taokita ao e tiku ngkai ma ana onimaki are kakoauan ao onimakin ana tangira te Uea.

Taraiataake mai Teoraereke Parish

Ana tangira te Uea nakoia aoraki aika tari aika Otobina ao Taraiataake ake a roko man aia tabo ae Matiare ibukin kainnanaoan ana tangira te Uea.

Otobina bon te aine ae aorakina te bononike ao te kua, a mamaraki waena ao ai bon te ang ni mate are roroko irouna are ngkana e roko te ang anne ao kain ana auti a bon kibaria naba n kuakuai ba ai bon te mate naba irouna. E weneakina aorakina anne i nanon teuana tabun te ririki. Kanga e aki ata raoi oin aorakina arei ao e kua n nakon te onaoraki, e a ninima ni batin ma e bon aki reke buokana iai.

Taraiataake bon tarina are e a karin naba irarikina ba e taku ba e kan nora korakoran aia tataro kain te charismatic ba e kan kakoaua ba a bon kona n nori aorakin rabataia ma mwengai are i Matiare ao n nori naba baike a tia ni katokaki iaioia ke a bon aki.

N te taina ao e a roko tibuna mai Tarawa ikai ao e a tuanga ba a na riai n nako Tarawa ba e aki kona n toki aorakina ma e na toki n te tataro n te charismatic. Ao ai anne bukin rokoia ikai ba kakaeana naba buokai man te aoraki are e aki rereke katokakina ao a kan kamarurungaki naba n ana tangira te Uea.

E karaoaki te tataro ma aoraki aikai n raa-tokin Eberi 2019 n te umantabu i Ambo n te aoa 7pm n te tairiki. Bon ti aman kain te tiim n te tai anne ao a kairaki iroun te rita mai Ambo.

Ngke e a tia te tataro ao ngke e a kanakoaki taian tibatiba ao a rangi ni mimi ngke e noraki neiere Taraiataake ma bunnana are a toka iaona ba Nei Kanna ma Auriaria. E noraki naba tein aia auti i Matiare ma tein te tabo are a memena iai. E noraki naba ana tabo aia taokita ma te auti are a babainaoraki iai ma teina. A bon kinai auti ao tabo ake a kababararaki ao a rangi n kakoauai ni kabane. Ngke e a bara ao ikanne are a bon nora naba iai ana tangira te Uea ba te aoraki are e a bon rangi n aoraki e a bon marurung naba n te tai arei. E a bon aiwa naba i tinanikun te Umantabu ma te karabaraba ao e tatarakua nakon te Uea ni kangai “Ko raba te Uea”. Ao neiere temanna are noraki baai iaona e a bon baebaeti ao e a kakoaua te charismatic ao e taku ba E bon maiu te Uea irouia.

A kitana ikai n moan te namakaina aio ae May 2019 ma n aia tibatiba are a manga tiba karekea kain aia auti ao a taku ba ngaia man te tai are a kamarurungaki iai ikai ao a kamarurungaki naba kain aia auti ake a maneweaki mai Matiare. Ni karokoa te tai aio ao e teimatoa te marurung irouia ma kain aia auti ni bane i aon Matiare ao a teimatoa n karabaraba nakon te Uea n ana tangira nakoia.

“..ao ngke e a kanakoaki taian tibatiba ao a rangi ni mimi ngke e noraki neiere Taraiataake ma bunnana are”

Ko raba te Uea n am Kammarurung
Ana tangira te Uea nakoia Otobina ao

Te Maiu ae Tabu

Teburoburo Eita, Betio Parish

St José Luis Sánchez del Río

Bungiaiki 28/03/1913

Mate 10/02/1928 (14 ana ririki)

Ana toa 10 Beberuare

Abana Mexico

E bungiaiki **José Luis Sánchez del Río** i Sahuayo de Morelos, Mexico n 28 March 1913. Ana karo bon Macario Sanchez ao tinana Maria del Rio ao e reirei n ana kawa ae Guadalajara i Jalisco. Bon te teinimane ae korakora irouna te ninikoria, te onimaki ao tangirakin te Atua ni koaua.

I marenan te ririki 1924 – 1928, ao e rangi ni korakora bainikirinaia kiritian riki Katorika n ana tai n tautaeka Beretitenti Plutarco Elias Calles. N te tai aio ao a karaoaki taian tua ni kaitaraia Katorika n te aro are akea inaomataia n ababa ao a bane n anaaki abaia ma aia umantabu. A kakeaki naba inaomataia tama ni kaeti taekaia i matan te kabowi ma inaomataia n rinerine. A tukaki naba n reirei Taekan te Aro, a tabuaki ni ikoikotaki ao n taromauri ma n tutia ao a tukaki tama ni baini kunikaia n tama. A karaoaki naba makuri n ioawa nakoia Katorika – a uruakaki aia umantabu, a kainaki aia reirei ni kabane ma aia kura tiina ao a tiringaki naba tama.

Ni kaitarakin ana waki te tautaeka aio ao e a teirake te rabata teuana ke aia tanga ni buaka Katorika are a aranna ba te Cistero ba e na katana te onimaki ao te Ekaretia Katorika mairoun te tautaeka ni Mexico. E waki ana buaka te Cistero n te ririki 1926 ao a bane tarin Jose ni kaina te tanga ni buaka ma ti Jose are 13 ana ririki n te tai anne are e aki iri ba e tukia tinana ao bon te mataniwi naba ngkai e rangi n uarereke. Ma e bubuti ao e imanono ba e kan anga naba maiuna i bukin lesu Kristo. E kaotia naba are e ataia ba aio te anga teuana ae moan te bebete iai te nako karawa ao e tangiria ba e na aki tukaki mai iai ba e aonga n reke naba irouna karawa. Bon akea aia anga n tuka te aeka ni bubuti aio ngaia are a kariaia ao e a riki ba aia tia uaburaeki.

I nanon te aitara ni boo n 25 January 1928 ao e teke ana aoti mataniwin aia tanga ae Mendoza ao e mate. E aki tabara Jose ba e a

anganna naba ana aoti ao n tuanga ba e na birinako ngkai ngaia te mataniwi ao e rangi ni kaka-waki maiuna i bukin te buaka ae a wakinna aio. E bon rawa ma e imanono Jose ao e ongo nanona te mataniwi ao e tokara ana aoti ni birinako. E birinako Jose ni karaba ma e reke ao e kabureaki i nanon te umantabu teuana i Sahuayo are a kabongana ba aia karabuti. E kataia tamana ni karekea te mane i bukin kaboan kainaomatakina ma e tuatua ba a na aki kaboa ba e kan nako karawa.

I nanon te karabuti ao e aki naba rotaki maiuna n tataro. Aomata ake a mamananga i rarikin te umantabu aki toki n ongongo banana ni korona ao n anenea kunana nakon tinana Nei Maria. E aki toki naba n ninikiraki kanana i nanon te karabuti ao i buakon kanana ao e kakarabaki Te Eukari iai mairoun ai tamana ae te tama Ignacio Sanchez. Ngkana e roko kanana ma Te Eukari ao e katorobubua, e karabaraba ao e butimaea te komunio.

A kataia tautia ni kakamakua ao n ana nanona ba e na kaki ana onimaki ma e bon aki roko n te konaaki. A kateia naba i matan temanna raona are e nang tiringaki ba irouia e na bitaki iai ana iango ma e bon rangi ni kaokoro aia iango ma ngaia. Teuare e nang tiringaki e roko irouna te maku ao e a moanna n tio ana onimaki ma e kaunga nanona Jose ao e tuangnga ba e na aki maku ba a na manga kaitibo n te tai ae aki maan i karawa.

E aki ti kabonganaki te umantabu ba te karabuti ma e kabonganaki naba ba te oo ni moa are e a kawakin iai ana moa temanna bakuakun te tautaeka. Taian moa aikai a kaoaki man aba aika a kakaokoro ba ana man ni kaun moa. Ngke e a roko Jose ao e noria moa ao e tatarua ni kangai *“tiaki aio te tabo ni man!”* Moan te korakora unna ao e taua temanna i muin temanna ni koni roroaia ao n tiringia ao e katinetieia. E korakora unin te bakuaku aio ao n tokina e motikia ba e a riai n tiringaki n te tai ae waekoa.

N tairikin te bong ae 10 Beberuare 1928 ao e a kairaki nakon te kamateaki. A korei nanon waena ao a karianna n te kawai ae aobuaka nakon te ruanimate. I aon kawai ao aki toki tautia n tataia ao n oroia n aia taba ao e bati ikoakina. E bon ngaie n tang man ngirangira ma e bon aki naba kaki ana onimaki ao e teimatoa n takaruaea ae kangai, **“E na maiu n aki toki Kristo te Uea”**.

Ngke a roko n te nne ni mate ao e a onrake rabatana ma te kawai are e toua n te rara ae moan te bati. A kotea nakoina ruana ma e aki naba kan maku ao e taku nakoia, *“E tikiraoui. I kabarai ami bure ni kabane ngkai bon kiritian ngaira ni kabane.”* E anga baina nakoia ao e manga taku *“Ti a kaitibo i karawa. I tangiria ba kam na bane n rairi nanomi.”* A bai ni ngareia ao a titirakinna ana rongorongoe ae kan karokoa irouia ana utu i main matena ma e kaekaia ni kangai, *“Tuangia ba I a kaitibo ma ngaia i karawa.”*

A moanna n rotaki nanoia tautia irouna ao a imanonoia ba e na kakea Kristo ba e aonga

*“...E anga baina
nakoia ao e manga taku
“Ti a kaitibo i karawa.
I tangiria ba kam na
bane n rairi
nanomi....”*”

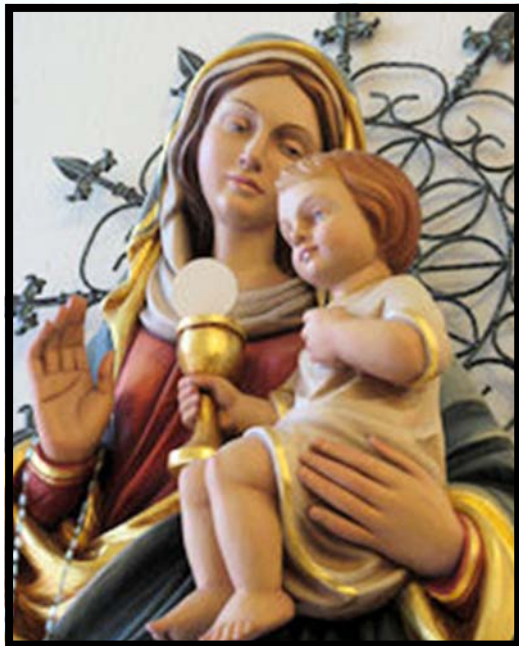
ni maiu ma e a takarua riki ni kangai **“E na maiu n aki toki Kristo te Uea.”** A noria ma ni kunea ba bon akea kubana ma makuna ao e bon aki kona ni kaki ana onimaki ma ni kakea lesu. E kororake unin aia mataniwi ao e katia atuna n tiringa ma i main motin ikena ao e korea tamnein te kai-bangaki i aontano ao e baka ni mate.

E kawakinaki (taunaki) rabatana i nanon te umantabu ae Atiniban lesu ae moan te tabu i Sahuayo are bon ana kawa.

Kaubain Nei Maria ae Tinan te Atua

Nei Maria Tinan te Takamentu ae Moan te Tabu

Uriam Timiti, Bikenibeu Parish

Aio bon te ara ae anganaki Nei Maria are e ninianako miterion te Eukari ao are ngkana ti bon ota raoi iai ao e na katerea raoi nakoira tibangan Nei Maria ae kakannato inanon kaubain te Eukari ae Moan te Tabu.

Ngkana ti kananoa raoi otara iaon Nei Maria ao ti na kakoaua ba Nei Maria boni ngaia tinan lesu are a tia n angan Natina raraana ae moan te itiaki ba e aonga n riki n iriko te Taeka inanon ao n onikaki n tain te Kaoti-Taeka ba Rabatan ao Raran lesu are na kareanaki n tairikin te Kaabong Tabu nakon Takamentun ana Tangira te Atua ibuakora ae bon te Eukari ae moan te Tabu.

Nei Maria boni ngaia Tinan te Takamentu ae moan te Tabu are butimaea inanon kororaoin ana karatia te Atua baninin ao kaubain ni kabane te Eukari ma taian karatia ake a ranga mai iai ngkai te Eukari boni ngaia te moani ka-

kannato n takamentu ae anganira kororaoin ana kamaiu lesu Kristo. Are nanona ngkanne ba bon iroun Nei Maria ae ti anganaki lesu inanon te Eukari ba ti na ataia ao ti na tangiria; bon iroun Nei Maria ae butanako ataakin ao karinean te Eukari n te aonnaba, ao ni karikirakei maitin umantabu ni kateaki ao n totokoi mani katana te onimaki; ao bon ti iroun Nei Maria ae a katauraooki tamneira nakon te komunio ba a na ingaingana nanora ni kan kaitibo ma lesu n te Eukari.

Bon Nei Maria ngaia aaken taian karatia nako ake a kawakinaki inanon te Eukari; ake a na katauraoi tamneira ni butimaea lesu n te komunio ao taian karatia ake a na raanga man te Takamentu ae Moan te Tabu.

Te tataro ae kakukureia nanon Nei Maria

Anaakin te tataro ae **“Ko na mauri Maria”** ma te nano, e kaona nanon te Baretenia ae moan te tabu n te kukurei ao e karekei nakoira taian karatia aika moan te bati, a bati riki nakon are ngkana e anaki 1000 **“Ko na mauri Maria”** n aki iangoaki!

E taku Santo Jerome ba **“taian koaua ake a mena i nanon “Ko na mauri Maria” a rangi n tamaroa ma ni kamimi ao mani katika te nano, ao bon akea te aomata ke te anera ae e kona n atai nanaoia ni koaua”**.

E taku Leo XIII, **“Santo Thomas Aquinas, te tia rabakau n te onimaki ae te kabanea ni wanawana ... e kabanea 40 te bong ni kababarara te tataro ae “Ko na mauri Maria” i aon Roma n te aro ae moan te katekenano.**

E taku naba te tama Suarez man te Jesu-it ngke e nang mate ba e kukurei ni kabonakoi ana boki ni kabanea ake e a tia ni koroi ma ana makuri ni kabane ake e a tia ni karaoi n ti teuana **“Ko na mauri Maria”** ae e anaki ma te nano ni koaua.

N te bong teuana ao Santa Matirita are e rangi ni babane nanona iroun te Baretenia ae Nei Maria e tabe ni karioa ana tataro ae moan te tikiraoi ba karinean Nei Maria ngke e a ti kaoti naba nakoina. E tei irarikina ao ngke e taraia ao e noria ba e koreaki i aon banibanna te taeka ae **“Ave Maria”** n te koora ao e taku, **“Natiu, bon akea te tataro ae ko kona ni karioa are e na kona n anganai te kimareirei n aron are “Ko na mauri Maria”**.

Bon te KORONA are e kateimatoai...

I a kaman ongo te karaki aio ngke te rorongai ngai, i main naba ae I a riki ba te Katorika Temanna tautian Amerika are e kabueaki i nanon te karabuti ae e rangi ni kabueue nanona n te buakonikai teuana. E ta-taibaoaki ni katoa bong ao n tabetai e katoa aoa. E nako te bong ma te ngaina, e a wiki ma e teimatoa ao n aki toki te bainikirinaki n te aro n ioawa ae e a bon riaon ae riai n akea te nanoanga naba teutana.

E a aoraki, e maonotiti, e a bakitaia, ao e wene n aki bati n namakinaba i aontano ae barekareka. Ma e ngae ni korakai ni maraki ao man

“N te bong teuana ao Santa Matirita are e rangi ni babane nanona iroun te Baretenia ae Nei Maria e tabe ni karioa ana tataro ae moan te tikiraoi ba karinean Nei Maria ngke e a ti kaoti naba nakoina.”

*“Te Tamnei ae e
Raoiroi, riki n ti teuana
ma Ngai, ao katitenuanai
Ngai ma te Tama”*

tara ni bua ana iango, ao e noraki tabon baina n tabe ni koroboki i aontano – tebuina tetantan (dots) are e a manga katomai ni kamronroni ao ni korea te kaibangaki i nukana. I muina ao a manga kakamakuri riana ake a tibutaua man rarabuabua ni keiaki n taekina **“Ko na mauri Maria, ae ko on n te karatia, e mena te Uea iroum....”**

N ana ururing te tautia aio ao e taku ba bon te **Korona** are e kateimatoa raoiroin ana iango ba e na aki rotaki i nanon ana tai ni bainikirinaki.

Ngke I a katorika ao I kakooua ba te korona bon te tataro ae moan te tamaroa are e karauaki raoi ni barongaki ao I riari naba ni kaka-bongana. Ma ana kaotioti te tautia aio e anganai riki ataakin ao kakoouan ae te korona e bon riaon riki akanne. Bon te aro n reitaki ma Kristo ae akea kabotauana are e anganiko te kona ni kaitarai karawata ke kammaraki ake a riaon ara kona n te tai teuana ma teuana. Kanga te tabo n tataro are a kaman tauraoi iai am taeka ao a bon bakabaka naba ke n tiinako n te tai ae waekoa ao ko a tiku naba ni kantaninga i nanon marawan ana tangira te Atua.

E kunea te tautia aio ba bon ti buokana n te tai anne te **korona** ao e nimitia ao ni kabongana ma te nano ni kooua ba bon ti ngaia maiuna ao ana anga n reitaki iai ma Atua. Ao ngaira, tiaki riari naba ni kabongana?

Nakon te Tina ae ko tangiraki i Karawa...

Antonie Radler bon kain te tabo ae Wigratzbad i Tiaman. N te ririki 1918 ao e taonaki n te aoraki ae te Spanish flu are e buti ni kabuta aonon Eurobe n te tai anne ao are a mate iai mirion n aomata. E wene ba te aoraki ao e tiku n aki nakonako i nanon 5 te ririki. E roko naba n tokina aia ibuobuoki taokita ao ai bon akea buokana are e na kona n reke man te onaoraki.

N te tairiki teuana ao e a tannakon tinana ae Nei Maria ao e taku: *“Tinau ae ko tangiraki, I kukurei ba e a kaan au tai are N na noriko iai. Ma ngkana ko bon teimatoa naba ni kan kabonganai ba am tabonibai i aonteaba alo, ao I a muiokoai i nanon baim. N na aki iein, ao maiu ni kabane I a kaburea nakoim ao nakon lesu.”*

N te tairiki are i muina ao e kaoti nakoina Nei Maria. E tei i matana ao e katokai baina i aon atuna ao e taku: *“Kataniko irou. Nakomai ba ko na makuri irou.”* E namakina te korakora ae rin i nanon rabatana are e korakai n te aoraki ao e marurung n te tai naba anne. N te ingabong are i muina ao e teirake, e titiraki muin oneana ao e katauraioa ao e taku: *“I a rang bora ni baki, I kona ni kana te aoti!”* I muina ao e karaoi ana makuri kanga ai aron are e aki baka n aoraki n te tai ae rangi ni maan, ba ai 1923, ke ai 5 te ririki i muin moan bakana n aoraki!

TE NOVENA NAKON TE TAMNEI AE RAOIROI I MAIN BENTEKOTA

Anaa te Tataro nakon te Tamnei ae Raoiroi
Wareka ao kananoi ana Taeka te Uea man taian
wareboki ake kanoan te bong
Anaa te kabanea n tataro

Bong 1: Kanimabong i muin Waeraken lesu

Anaa te Tataro nakon te Tamnei ae Raoiroi.
Wareboki: Makuri 18: 9-18; loane 16: 20-23.
Ti na Tataro:

Tamara ae te Atua, n ai aron te tina are e uouota natina i nanon birotona i nanon ruaiua te namakaina, ao I anga nanou n tauraoi ni butimaea te maraki i bukin tangiram i nanon bongin te Novena aio. Ti butiko n Aran lesu Kristo ae ara Uea, Amen.

Bong 2: Kaonobong imuin Waeraken lesu

Anaa te Tataro nakon te Tamnei ae Raoiroi.
Wareboki: Makuri 18: 23-28; loane 16: 23-28.
Ti na Tataro:

Tamara ae te Atua buokira ba ti na ongotaeka nakon te Tamnei ae Raoiroi n ai aron Aboro, Konenerio (Makuri 10) ao Maria (Ruka 1:38). N aron are riki mwengaia Priscilla ao Akuira, ti bia kaonrakeaki naba ngaira n te Tamnei ae Raoiroi. Ti butiko n Aran lesu Kristo ae ara Uea, Amen.

Bong 3: Tabati i muin Waeraken lesu

Anaa te Tataro nakon te Tamnei ae Raoiroi.
Wareboki: Makuri 7: 55-60; Kaotioti: 22: 12-14, 16-17; loane 17: 20-26.
Ti na Tataro:

Tamara ae te Atua katiteuanaira n Tamneim ae Raoiroi. N aron are Ko a tia ni kabarai ara bure, ti bia tauraoi naba ni kabarai aia bure akana a tia ni kairua nakoira. Ti butiko n aran lesu Kristo ae ara Uea, Amen.

Bong 4: Moanibong i main te Bentekota

Anaa te Tataro nakon te Tamnei ae Raoiroi.
Wareboki: Makuri 19: 1-8; loane 16: 29-33
Ti na Tataro:

Te Atua ae Tamara ke ruonira te Tamnei ae Raoiroi ba ti aonga n tataro ni ianena ao man taetae ni burabeti. Ti butiko n aran lesu Kristo ae ara Uea, Amen

Bong 5: Kauabong i main Bentekota

Anaa te Tataro nakon te Tamnei ae Raoiroi.
Wareboki: Makuri 20:17-27; loane 17: 1-11.
Ti na Tataro:

Tamara ae te Atua kanakomaia te Tamnei ae Raoiroi ba E na anganira te korakora ao te ninikorua n riki ba taan kakooua i bukin lesu ao man aki maama n taekina te Rongorongoa ae Raoiroi. Ti butiko n Aran lesu Kristo ae ara Uea, Amen.

Bong 6: Katenibong i main te Bentekota

Anaa te Tataro nakon te Tamnei ae Raoiroi.
Wareboki: Makuri 20: 28-38; loane 17: 11-19
Ti na Tataro:

Tamnein te kooua katabuira n te kooua are ti na ongotaeka iai ba ti aonga ni kaitiakaki n aia tangira ae kooua manera ma tarira ni kabane. Ti butiko n Aran lesu Kristo ae ara Uea Amen.

Bong 7: Kaabong i main te Bentekota

Anaa te Tataro nakon te Tamnei ae Raoiroi.
Wareboki: Mauri 22: 30; 23: 6-11; loane 17: 20-26
Ti na Tataro

lesu babetitaira n Tamneim ae Raoiroi ao n uran ain te itiaki. Ti butiko n Aran lesu Kristo ae ara Uea, Amen

Bong 8: Kanimabong i main te Bentekota

Anaa te Tataro nakon te Tamnei ae Raoiroi.
Wareboki: Makuri 25: 13-21; loane 21: 15-19.
Ti na Tataro:

Te Tamnei ae Raoiroi kabatia i nanora uan am makuri ae te tangira, te kimareirei, te taonannano, te akoi, te raoiroi, te onimaki, te nimamannei, ao te taubang (Karatia 5: 22-23). Ti butiko n Aran lesu Kristo ae ara Uea, Amen

Bong 9: Kaonobong i main te Bentekota

Anaa te Tataro nakon te Tamnei ae Raoiroi.
Wareboki: Makuri 28: 16-20, 30-31; loane 21: 20-25.
Ti na Tataro:

Tamara ae te Atua manga kaboua i nanora korakoran ara Babetito ao te Kombirimatio ao manga kaura i nanora makan ana karea ni kabane te Tamnei ae Raoiroi (Timoteo 1: 6-7). Ti butiko n Aran lesu Kristo ae ara Uea, Amen.